

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 26/19

Λουξεμβούργο, 12 Μαρτίου 2019

Απόφαση στην υπόθεση C-221/17
Tjebbes κ.λπ. κατά Minister van Buitenlandse Zaken

Το δίκαιο της Ένωσης δεν αντιτίθεται στην απώλεια της ιθαγένειας κράτους μέλους και, κατά συνέπεια, της ιθαγένειας της Ένωσης, σε περίπτωση διαρκούς διακοπής του πραγματικού δεσμού μεταξύ του ενδιαφερομένου και του εν λόγω κράτους μέλους

Εντούτοις, η αρχή της αναλογικότητας επιβάλλει τη διενέργεια ατομικής εξέτασης των συνεπειών που έχει η απώλεια αυτή για τους ενδιαφερομένους από τη σκοπιά του δικαίου της Ένωσης

Ολλανδοί πολίτες που έχουν ως δεύτερη ιθαγένεια την ιθαγένεια κράτους εκτός της ΕΕ προσέφυγαν ενώπιον των ολλανδικών δικαστηρίων κατόπιν της άρνησης του Υπουργού Εξωτερικών να εξετάσει τις αιτήσεις τους για την ανανέωση εθνικού διαβατηρίου. Η άρνηση του εν λόγω υπουργού βασιζόταν στον νόμο για την ολλανδική ιθαγένεια, ο οποίος προβλέπει ότι ενήλικος χάνει την ιθαγένεια αυτή εάν έχει επίσης αλλοδαπή ιθαγένεια και, μετά την ενηλικίωσή του, έχει επί συνεχές διάστημα δέκα ετών την κύρια διαμονή του εκτός των Κάτω Χωρών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Πάντως, η δεκαετής αυτή προθεσμία διακόπτεται εάν ο ενδιαφερόμενος έχει για διάστημα τουλάχιστον ενός έτους την κύρια διαμονή του στις Κάτω Χώρες ή στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ομοίως, η προθεσμία διακόπτεται εάν ο ενδιαφερόμενος ζητήσει τη χορήγηση πιστοποιητικού ολλανδικής ιθαγένειας, ταξιδιωτικού εγγράφου (διαβατηρίου) ή ολλανδικού δελτίου ταυτότητας. Από τη χορήγηση ενός εκ των εγγράφων αυτών αρχίζει νέα δεκαετής προθεσμία. Επιπλέον, ανήλικος χάνει, καταρχήν, την ολλανδική ιθαγένεια εάν ο πατέρας ή η μητέρα του χάσει την ιθαγένεια αυτή.

Επιληφθέν των διαφορών αυτών, το Raad van State (Συμβούλιο της Επικρατείας, Κάτω Χώρες) διερωτάται ως προς τη διακριτική ευχέρεια που διαθέτουν τα κράτη μέλη όσον αφορά τον καθορισμό των προϋποθέσεων απώλειας της ιθαγένειας και υποβάλλει στο Δικαστήριο ερώτημα επί του ζητήματος αυτού. Συγκεκριμένα, ερωτά εάν η αυτοδίκαιη απώλεια της ολλανδικής ιθαγένειας, η οποία έχει επίσης ως αποτέλεσμα την απώλεια της ιθαγένειας της Ένωσης, είναι συμβατή με το δίκαιο της Ένωσης.

Στην απόφαση που εξέδωσε σήμερα, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, όπως έχει κρίνει, βάσει του άρθρου 20 ΣΛΕΕ, κάθε πρόσωπο που έχει την ιθαγένεια κράτους μέλους καθίσταται πολίτης της Ένωσης, ιδιότητα η οποία προορίζεται να αποτελέσει τη θεμελιώδη ιδιότητα των υπηκόων των κρατών μελών. Ως εκ τούτου, η περίπτωση πολιτών της Ένωσης οι οποίοι, όπως οι αναιρεσειούσες της κύριας δίκης, έχουν την ιθαγένεια ενός μόνον κράτους μέλους και οι οποίοι, με την απώλεια της ιθαγένειας αυτής, έρχονται αντιμέτωποι με την απώλεια της ευρωπαϊκής ιθαγένειας και των συνακόλουθων δικαιωμάτων εμπίπτει, λόγω της φύσης και των συνεπειών της, στο δίκαιο της Ένωσης.

Το Δικαστήριο επισημαίνει ότι ο Ολλανδός νομοθέτης επιδίωξε να εγκαθιδρύσει ένα καθεστώς με σκοπό, μεταξύ άλλων, την εξάλειψη των ανεπιθύμητων αποτελεσμάτων που συνεπάγεται η κατοχή, από το ίδιο πρόσωπο, πολλών ιθαγενειών. Η Ολλανδική Κυβέρνηση διευκρίνισε συναφώς ότι ο νόμος περί ιθαγένειας αποσκοπεί, μεταξύ άλλων, στο να κωλύει την κτήση ή τη διατήρηση της ολλανδικής ιθαγένειας από πρόσωπα τα οποία δεν έχουν ή δεν έχουν πλέον πραγματικό δεσμό με τις Κάτω Χώρες. Οι σχετικές δε με τους ανηλικούς διατάξεις του νόμου αυτού αποσκοπούν στο να διατηρηθεί η ενιαία ιθαγένεια εντός της ίδιας οικογένειας.

Συναφώς, το Δικαστήριο φρονεί ότι ένα κριτήριο το οποίο βασίζεται στη συνήθη διαμονή των υπηκόων των Κάτω Χωρών, επί συνεχές διάστημα δέκα ετών, εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης μπορεί να θεωρηθεί θεμιτό καθότι αντανακλά την έλλειψη του πραγματικού αυτού δεσμού. Επιπλέον, ο θεμιτός αυτός χαρακτήρας επιβεβαιώνεται από διεθνείς διατάξεις οι οποίες προβλέπουν, σε ανάλογες περιπτώσεις, την απώλεια της ιθαγένειας του οικείου κράτους, υπό την προϋπόθεση ότι αποτρέπεται ο κίνδυνος ανιθαγένειας, τον οποίο αποτρέπει, εν προκειμένω, η ολλανδική νομοθεσία. Ο θεμιτός αυτός χαρακτήρας ενισχύεται επίσης από το γεγονός ότι η χορήγηση πιστοποιητικού κατοχής της ολλανδικής ιθαγένειας, ταξιδιωτικού εγγράφου ή ολλανδικού δελτίου ταυτότητας αρκεί ώστε να θεωρηθεί ότι ο ενδιαφερόμενος σκοπεύει να διατηρήσει πραγματικό δεσμό με τις Κάτω Χώρες.

Εντούτοις, η αυτοδίκαιη απώλεια της ιθαγένειας ενός κράτους μέλους δεν θα ήταν συμβατή προς την αρχή της αναλογικότητας εάν οι σχετικοί εθνικοί κανόνες δεν επέτρεπαν, οποτεδήποτε, ατομική εξέταση των συνεπειών που έχει η απώλεια αυτή για τους ενδιαφερομένους από τη σκοπιά του δικαίου της Ένωσης. Πράγματι, κατά το Δικαστήριο, οι αρμόδιες εθνικές αρχές και τα αρμόδια εθνικά δικαστήρια πρέπει να είναι σε θέση να εξετάζουν, παρεμπιπτόντως, τις συνέπειες της απώλειας της ιθαγένειας και, εφόσον κρίνεται αναγκαίο, να αποδίδουν εκ νέου αναδρομικά την ιθαγένεια στον ενδιαφερόμενο, κατόπιν της εκ μέρους του υποβολής αίτησης για χορήγηση ταξιδιωτικού εγγράφου ή κάθε άλλου εγγράφου που αποδεικνύει την ιθαγένειά του.

Το Δικαστήριο προσθέτει ότι, στο πλαίσιο της εν λόγω εξέτασης της αναλογικότητας, εναπόκειται, ειδικότερα, στις αρμόδιες εθνικές αρχές και, ενδεχομένως, στα εθνικά δικαστήρια να βεβαιωθούν ότι η απώλεια της ιθαγένειας συνάδει προς τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και, ιδιαίτερα, προς το δικαίωμα στον σεβασμό της οικογενειακής ζωής, σε συνδυασμό με την υποχρέωση να λαμβάνεται υπόψη το υπέρτατο συμφέρον του παιδιού.

Όσον αφορά τις σχετικές με την εξέταση αυτή κρίσιμες περιστάσεις, το Δικαστήριο αναφέρει, ιδίως, το γεγονός ότι ο ενδιαφερόμενος θα αντιμετωπίσει περιορισμούς κατά την άσκηση του δικαιώματός του να κυκλοφορεί και να διαμένει ελεύθερα στο έδαφος των κρατών μελών, που καθιστούν, ενδεχομένως, ιδιαίτερος δυσχερές το να εξακολουθήσει αυτός να μεταβαίνει στις Κάτω Χώρες ή σε άλλο κράτος μέλος, προκειμένου να διατηρήσει εκεί πραγματικούς δεσμούς και τακτικές επαφές με μέλη της οικογενείας του, να ασκήσει εκεί την επαγγελματική δραστηριότητά του ή να προβεί εκεί στις αναγκαίες ενέργειες ώστε να ασκήσει εκεί τέτοια δραστηριότητα. Κρίσιμη σημασία έχουν επίσης, αφενός, το γεγονός ότι ο ενδιαφερόμενος δεν μπορούσε ίσως να αποποιηθεί την ιθαγένεια τρίτου κράτους και, αφετέρου, ο σοβαρός κίνδυνος να υποβαθμισθούν σημαντικά η ασφάλειά του ή η ελευθερία μετακίνησής του, λόγω του ότι δεν θα μπορεί να απολαύει προξενικής προστασίας.

Το δίκαιο της Ένωσης δεν αντιτίθεται στην απώλεια της ιθαγένειας ενός κράτους μέλους υπό περιστάσεις όπως οι προβλεπόμενες από την ολλανδική νομοθεσία, υπό την προϋπόθεση ότι οι αρμόδιες διοικητικές και δικαστικές αρχές είναι σε θέση να προβούν σε ατομική εξέταση της περίπτωσης του ενδιαφερόμενου υπό το πρίσμα όλων των κρίσιμων περιστάσεων.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προδικαστική παραπομπή παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, κατά τον ίδιο τρόπο, τα άλλα εθνικά δικαστήρια που επιλαμβάνονται παρόμοιου προβλήματος.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582